

עין משפט
גור מצוה

כב:

אָרַא אָמר רבא ה"ק מי שהיה בותלֹו ב'ו'. הקשה ריב"ס למה ליה למינקט כזי האי גוונא שהיה לו כותל צרחוק ארבע אמות ונפל לימני שלא יסמוך כותלו לכותל חצירו אלא"כ הרחיק ארבע אמות וליכא למימר דדוקא כזי האי גוונא שהיה רחוק כזר ארבע אמות

והרחיק הראשון קאמר דלא יסמוך א"כ מאי פריך צסמוך טעמא שלא יאפיל אי משום סולס אצל משום דוואש לא: **אב"ר** משום דוושא לא. וא"ת ולימא דאיירי צעירי שנה א ואומר ר"ת צצית הוי כגניה לפי שנותנין מטה וכלים אצל הכותל ועוד י"ל דצחצר איכא דוושא דרבים מה שאין כן צצית ולר"י נראה דניחא ליה לשנויי צעיר חדשה דומיא דרישא וכן הויא דמרמיקין את הכותל מן המזחילה אע"ג דמפסקת צינמים הויא דמרמיקין את הסולס מן השוכן: **ובבבא** אמר רב יבבא ב'ו'. ומימנה דהשתא צעי וכמה וצמר

הכי פריך והתנן ארבע אמות וי"ל דרצ יבבא גופיה צעי וכמה ולא גמר¹ וכענין זה יש צאלו מציאות (צ"מ דף כא. וסס ד"ה וכמה)²: **בבבב"ר** את בותלֹו. ולא מצי לשנויי צמצניה כותלו ד' אמות דכיון דלא חלון יכול לעמוד צסוף הכותל ולשחות ולהציץ:

והא אַנן תַּנן אַרבע אַמות. דמתני' איירי נמי מן הזד כיון דלא חייס לדוושא אלא משום חלונות: **ל"מא** תַּנן סַתמא דא' כרבי יוסי. פ"ר"ס מדקאמר הכא טפי לימא דלא כרבי יוסי ולא קאמר אמשניות דכעיי משמע דכולהו אחי כר"י והוי כולהו גירי דיליה דמהיאי שעתא משתכחא הויקא³ ולא פליג רבי יוסי אלא צאלינ⁴ ו"ל לפי דמתניתין דלעיל הוי נמי גירי דיליה דמיד צססומך הכותל מונע הדוושא⁵: **כדי** שיהא זוקף את הסולס. צשמכר ונתן לו זקיפת הסולס כצצירו

איירי וקמ"ל דצעי ארבע אמות: **והא** גרמא הוא. תימנה דלא פריך הכי לעיל גצי דוושא: **זאת** אומרת גרמא בנוקין אסור. ומעיקרא ס"ד כי היכי ^(ט) דמעיקרא פטור הי"נ דמותר הכא משמע דגרמא צנוקין דפטור וכן צפ' כיזל הרגל (צ"ק דף כו:) זרק כלי מראש הגג והיו תחמיו כרים וכסמות וקדם וסילקן אפילו הוא פטור וצפרק הפרה (שס דף מז:) הכנים פירות לחצר צעל הבית שלא צרשות כו'. וקאמר צגמרא דאס אכלה והזקה פטור ונתן סס המות לפני צהמת חצירו דפטור (שס) ושולח⁶ צעירו ציד חרש שטסה וקטן (שס נט:) ופורץ גדר צפני צהמת חצירו וכופץ קמת חצירו צפני הדליקה ועושה מלאכה צמי חטאת (שס נה: נו.) וליצה וליצתה הרוח דפטור ככל הזך כדאמר צפרק הכונס (שס דף נט:) ומצצית חצירו דהוי נמי גרמא כדאמר צפרק קמא דקדושין (דף כד:) דליהו הוא דאצצית אנפשיה וצכילד הרגל (צ"ק דף כג:) שיהא צו כלצ שיהא צו נחש פטור ויש ליתן טעס מאי שנא כל הני מדינא דגרמני כגון אחווי אחווי דהגולל צתרא (שס דף קטו:) וסס) ומרצה דינר לשולחני ונמלא רע ונפרצה אומר לו גזור ודן את הדין דחייב לר"מ אפילו לא נשא

ונתן צידו והשורף שטרותיו של חצירו ומוכר שטר מוצ לחצירו ומור הוא עצמו היזק לממון חצירו⁷ ועוד חילק דדינא דגרמי דחייב היינו ^(ח) משעת מעשה שצא ההיזק⁸ ועל הכל קשה טייה את הסטמא וצעה"צ עצמו עירצן עס פירומו ואמאי חייב דהוא עצמו אינו עושה היזק צצממון חצירו וגס צצותה שעה שמתהר אינו צא ההיזק ונראה לריצ"א דדינא דגרמני הוי מטעס קנס כדמוכח צירושלמי ולכן כל היזק המצי ורגיל לצא קנסו חכמים וטעס דקנסו שלא יהא כל אחד הלך ומוזיק וצחצירו צצין והיינו טעמא דמאן דמחייב צהיזק שאינו ניכר ואפשר דצשובג נמי קנים רבי מאיר כי היכי דקנים צצטעמא ומדמע אחד שוגג ואחד מודי: ^(ט) למ"ד

חלון הא מצינ אי"כ יכול להציץ בחלון. במדיר את כותלו. עושושה חד למעלה כמדורין כמאן ומכאן שאינו יכול לעמוד עליו ולהציץ: והא אַנן תן ד' אמות צריך להרחיק. והכי מצית למימר כמלא רוחב חלון. קאי שיש כאן מרור אחת כלומר אם בנה כותל מרור אחת מצידו אחד של חלון אינו צריך להרחיק אלא מלא רוחב חלון והא דקתני מתני' ד' אמות מן הצד נמי מיירי וכגון שבנה ב' כתלים מבי רוחות של חלון הואיל ואילו ב' כתלים מאפילים הרוב משי"ה צריך להרחיק כל כותל וכותל מצד החלון ד' אמות. נתן ואת הכותל מרחיקין מן המזחילה של חצירו ד' אמות. שאם יש לחבירו חזקה בחצירו שהמזחילה של גגו שופכת בחצרו הואיל ויש לו כן חזקה יכול לזקוף סולם בחצר חבירו בעל כורחו ולעלות על גגו ואם רצה זה לבנות כותל סמוך לגגו צריך להרחיק ד' אמות ממנו כדי זקיפת סולם: הכא במאי עסקינן. דקתני זקיפת סולם ולא משום דרושא צריך למיתני: דמצי אולי תותי. והיא

לא יחפור פרק שני בבא בתרא

הנא (סמוך. מתחילה כותל אצל כותל חצירו: והא מי שהיה קסני אלמא כזר היה: ונפל לא יסמוך. לא יקרבנו לצד כותל חצירו: דוושא דהנא מעלי לספס. מה שדשין צרגל צין שני הכתלים תמיד מועיל לשני הכתלים להקשות קרקעית יסודות הכתלים ולא ימוטו:

אלא כותל גינא. מתוך שאין דשין אותה מצפנים צריכה דיהא צצמחון: **עיר** חדשה. שעדיין לא נידושה אף כותל חצר צריכה דוושא: **מלמעלן**. צריך להצציה שיעור שלא יציץ צהשענו על כותלה וישפיל ראשו וירצה דרך חלונות (וירצה) צצית חצירו: **שלא יעמוד**. על ראש עובי כותלו וירצה: **ומכנגדן**. צריך להרחיק כדי שלא יאפיל ולא יהיצי מנא דצריית' שיעורא¹: **טעמא** **שלא יאפיל**. צשיש חלונות אצל משום דוושא צשאין שס חלונות לא אלמא לא משייני לדוושא: **מן** **פלג**. שאין הכותל ו) האחרון מהלך לאורך כותל ראשון אלא מן הצד הוא צא אס זה ממורח למערב זה צא מנצפון לדרוס וראש עוביו כנגד החלון ומאפיל דהכא ליכא למיחס לדוושא דהסוה פורתא: **וכמה**. כדי שלא יאפיל לתנא דצרייתא דלא יהיצי שיעורא: והלא מצינ. כיון דסמוך הוא אע"פ שהוא מגצייהו יכול להציץ: **צמדיר אס** **כותלו**. עושה ראש כותלו מדדיון ומשפעו לצד החלונות עד שאינו ראוי לא לעמוד עליו ולא להשען עליו: **משסי** **רוחוס**. שני כתלים זה כנגד זה משני כדי החלון: **אס הכותל מן המזחילה** **ד'** **אמות**. מזחילה הוא צינור גדול כעין קנטל"א שלנו ומונחת לאורך הכותל על הכותל ומי הגג וציץ לתוכה והיא מקלחחס לארך ואס אורך כותלו מהלך על פני חצר חצירו ומזחילה עליו צריך זה להרחיק ממנה אס צא לצנות כותל צצדה ארבע אמות על פני ארכה כו"ו כדי שיהא זוקף שס סולס צשיפוע לעלות צו לתקן מזחילתו לנקותה מעפר וצרוותס הנופלין צה ומשעכצין קילות המינס: **צמזחילה משופעת**. שמקרת הגג משופעת ויוצאת להלן מן הכותל לתוך החצר והמזחילה צסוף המקרת משוכה להלן מן הכותל לתוך החצר הלכן אי לאו משום זקיפת סולס לא היה צריך להתרחק מראשי המקרת:

דאי **משום דוושא** **הא** **אזיל ואסי** **טופסי**. שמת השפיסוע: **בתרני'** מרחיקין אס הסולס מן השוכך. אס יש לזה חשבון צחצירו סמוך לכותל צצין שתי החצירות וחצירו צא להעמיד סולס צחצירו אצל הכותל ירחיקנו מן השוכך ארבע אמות: **כדי** **שלא תקפון כנמיי**. מן הסולס לשוכך ותהרוג את היונים והיא חיה קטנה²: **גב' לימא** **מתני'** **דלא כרבי יוסי**. דפליג כסיפא דפירקין (נה:) צנוטע אילן סמוך לצור וטוצא מילי איכא צצמתניתין דודאי לאו כרבי יוסי אלא לימא אף זו דסולס ושוכך דלא כרבי יוסי: **צגירי** **דיליה**. צחצים הצאים לו מיד גופו של צעל הבית ממנש: **צצהדי** **דמנח** **לוח**. צעוד שאוחזו צסולס קפלה: **גרמא צניוקין אסור**. ואפי' (י) למ"ד (צ"ק דף חס: ק.) דלא דאין דינא דגרמי ופטור מלשלס אסור לגרוס וכצכא להעמיד גרמא להיזק חצירו מעכצ: **סאלי**. דקלים קטנים: אומני

בצד כותלו של חבירו ולאידך סולס בצד כותלו מרחיקין מן השוכך: מודה ר' יוסי בגיריה. כלומר תבא שאת דהיי כעין שזרק אדם חץ ומוזיק באותה זריקה דחייב בו כך אם מוזיק אדם לחבירו בידים ודאי חייב אפי"צ דעביר בתוך שלו ומ"ס הוי תבא גיריה דוימנין דבהיי דמנח ליה לסולס בתוך ד' אמות שלו וימנין דיתבא הויא נמיה בחור וקפצה לשוכך גיריה דיריה והכא מודה דמרמיקין ד' אמות: והא גרמא חיי. דבאותה גרמא שלו קפצה ולא דעביר איהו ביריה דלא קא מאכיליו חיונים לנמיה והא דמודה ר' יוסי דצגיריה דיריה חייב היכא דעביר איהו בידים כדגרסי' בבב"מ דף ק"יז דתנהו כי תתי דהווי דיריי חד בעליונה וחד בתחתונה כו' דהכא מודה ר' יוסי בגיריה דיריה משום דעילאו משי דיהו ונפל על תתאה דעבר בידים אבל תבא הא גרמא היא ואמאי חייב: תאלי. אילנות בחורים:

מסורת הש"ס

(א) לעיל ב: (ב: ג:) ג"א רכמה טפח, (ג) ג"א במרדד. רש"י, (ד) [לעיל ח: לקמן סה:]; (ה) [לקמן סה: צ"מ חז"ן,]; (ו) גמ"א לימא ולא יהיצי וכו' שיעורא, (ז) כנמיא: כולה, (ח) [בחולין נב: תפכרש"י ד"יא שהיו מרעזינ"א צנל"ן,]; (ט) [וע"פ חוס' וימא ע. ד"ה הני חמשה ומוס' צפסחים לג. ד"ה תמן ומוס' צצורות כט. סד"ה היכי אזיל ומוס' מיר ל. ד"ה שפיטא], (י) צ"ל הצנעה,

הגהות הב"ח

(א) גב' אמר רב יבבא: (ב) שם דמנח על (ותנא חזון) ח"מ' וצ"י רש"י (ג' ל"ג ל"ה: (א) רש"י ד"ה מן הצד שאין הסולס האחר מהלך: (ד) ו"ה גרמא וכו' ואפי' למאן דלא דאין וכו' טעכב עילוי הס"ד: (ה) תוב' ד"ה ואת וכו' כי היכי דפטור הי' כל"ל ומיכת דמעיקרא נמחק: (ו) בא"ד היינו דבשעת מעשה בא ההיזק:

לעיו רש"י

קעל"א [קליטניט"א]. מרוב צינור. מרעזינ"א נמיה.

מוסף רש"י

מרדיר' יוסי בגיריה דיריה. אפי"צ דאמר על היזק להיזקין את עצמו, הימילי הכי נאלא דאס עצמו מוזיק, כגון אילן וכו' ששעת נטיעמו איט מוזיק אלא השכרים גרילין ומתשפטיין מאללין לאחר זמן, אלא היכי דאס עצמו מוזיק וזרק בו חזיו מודה הוא דלא גרמא דקזקין הוא דמפטר אלא מוזק ממש הוא וחסד מועד לעולם עד ויתן שוגג ומוזד (בי"ם ע"ו).

מוסף תוספות

א. דלית בה משום דרושא [וככותל חצר, וד"ה לבית. רמב"ם יונה. ב. [ו]קאמר מילתא באצניא נפשיה כמה ראו להרחיק כשואר מן הצד, טפח, וכו', ומיורו תלמודא סבר דאמתניתין קאי ולחבי' פריך והא ד' אמות נתן. יעב"א. ג. שמעכשיו ממש הם דארוס להזיק מקומן בלי שום חידוש הרי הוא חשיב גירי. יעב"א, וע"ע רמב"ם ורשב"א. ד. משום דירשימי ליתנהו ומאילהם באים ומתחדשים. סס. ה. [ו]גרמא גיריה הוא. ספכ"א. ו. אבל גרמא בנוקין הוא הגורם לאחר לעשות היזק שאינו אלא מדמין. מב"ן. ושין דיעא דנגמי להרמב"ן צלוקר. ז. דכל היזק ההזיקין נעשה מיד בשעת מעשה נקרא דינא דגרמי. חל"ש. וע"ש שמכאף צפרות כל הגמיות.

רבינו גרשום (המשך)

שפוע היוצא חוץ לכותל ומצי למעבדי דוושא אבל משום זקיפת סולם צריך להרחיק מן המזחילה ואילך ד' אמות: **ציפאס** כדי שלא תקפון הנמיה. חיה כסולם של שוכך ואוכלת בשוכך מריד. דאם יש לזה שוכך בצד כותלו של חבירו ולאידך סולם בצד כותלו מרחיקין מן השוכך: מודה ר' יוסי בגיריה. כלומר תבא שאת דהיי כעין שזרק אדם חץ ומוזיק באותה זריקה דחייב בו כך אם מוזיק אדם לחבירו בידים ודאי חייב אפי"צ דעביר בתוך שלו ומ"ס הוי תבא גיריה דוימנין דבהיי דמנח ליה לסולס בתוך ד' אמות שלו וימנין דיתבא הויא נמיה בחור וקפצה לשוכך גיריה דיריה והכא מודה דמרמיקין ד' אמות: והא גרמא חיי. דבאותה גרמא שלו קפצה ולא דעביר איהו ביריה דלא קא מאכיליו חיונים לנמיה והא דמודה ר' יוסי דצגיריה דיריה חייב היכא דעביר איהו בידים כדגרסי' בבב"מ דף ק"יז דתנהו כי תתי דהווי דיריי חד בעליונה וחד בתחתונה כו' דהכא מודה ר' יוסי בגיריה דיריה משום דעילאו משי דיהו ונפל על תתאה דעבר בידים אבל תבא הא גרמא היא ואמאי חייב: תאלי. אילנות בחורים: